

Educació i igualtat: recull normatiu

Constitució Espanyola

Article 1: Espanya es constitueix en un Estat social i democràtic de Dret, que propugna com a valors superiors del seu ordenament jurídic la llibertat, la justícia, la **igualtat** i el pluralisme polític.

Article 14: Els espanyols són iguals davant la llei, sense que pugui prevaler discriminació alguna per raó de naixement, raça, **sexe**, religió, opinió o qualsevol altra condició o circumstància personal o social.

Article 9.2: Correspon als poders públics promoure les condicions perquè la llibertat i la igualtat de l'individu i dels grups en què s'integra siguin reals i efectives; remoure els obstacles que impedisquen o dificulten la seva plenitud i facilitar la participació de tots els ciutadans en la vida política, econòmica, cultural i social.

Article 10.2: Les normes relatives als drets fonamentals i a les llibertats que la Constitució reconeix s'interpretaran de conformitat amb la Declaració Universal de Drets Humans i els tractats i acords internacionals sobre les mateixes matèries ratificats per Espanya.

Constitució
Espanyola

La Llei Orgànica d'Educació

Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, també denominada LOE, planteja la necessitat d'adequar els centres educatius a la igualtat, es mostra també sensible a aquesta realitat i recull en molts dels seus articles (17, 18, 23, 24, 25, 33, 40, 66) l'especial atenció que ha de prestar-se a la qüestió de gènere en tots els nivells educatius que regula.

//// Incorpora íntegrament el contingut que expressa la Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, que estableix en el seu Títol I, Capítol I, mesures de sensibilització, prevenció i detecció en l'àmbit educatiu.

//// En el preàmbul, entre els principis i les finalitats de l'educació (Art.1, Art. 2.b) s'inclouen el ple desenvolupament de la personalitat i de les capacitats afectives de l'alumnat, la formació en el respecte dels drets i llibertats fonamentals i de la igualtat efectiva d'oportunitats entre homes i dones, el reconeixement de la diversitat afectiva-sexual, així com la valoració crítica de les desigualtats, que permeta superar els comportaments sexistes.

Els decrets educatius

El **decret 111/2007** conté entre els seus objectius d'etapa, en **primària**, “conèixer, comprendre i respectar els valors de la nostra civilització, les diferències culturals i personals, la igualtat de drets i oportunitats d'homes i dones i la no discriminació de persones amb discapacitat”.

Per la seva banda, el **Decret 112/2007**, de **secundària**, també recull entre els seus objectius “valorar i respectar, com un principi essencial de la nostra Constitució, la igualtat de drets i oportunitats de totes les persones, amb independència del seu sexe i rebutjar els estereotips i qualsevol discriminació” així com “enfortir les seves capacitats afectives en tots els àmbits de la personalitat i en les seves relacions amb els altres, així com rebutjar la violència, els prejudicis de qualsevol tipus, els comportaments sexistes i resoldre pacíficament els conflictes”.

Projecció a l'àmbit educatiu

CAPÍTOL I. En l'àmbit educatiu

Article 4: Principis i valors del sistema educatiu

1. El sistema educatiu espanyol ha d'incloure entre les seves finalitats la formació en el respecte dels drets i les llibertats fonamentals i de la igualtat entre homes i dones, així com en l'exercici de la tolerància i de la llibertat dins els principis democràtics de convivència.

Igualment, el sistema educatiu espanyol ha d'incloure, dins els seus principis de qualitat, l'eliminació dels obstacles que dificulten la plena igualtat entre homes i dones i la formació per a la prevenció de conflictes i per a la resolució pacífica d'aquests.

2. L'educació infantil ha de contribuir a desenvolupar en la infància l'aprenentatge en la resolució pacífica de conflictes.

3. L'educació primària ha de contribuir a desenvolupar en l'alumnat la seva capacitat per adquirir habilitats en la resolució pacífica de conflictes i per comprendre i respectar la igualtat entre sexes.

4. L'educació secundària obligatòria ha de contribuir a desenvolupar en l'alumnat la capacitat per relacionar-se amb els altres de manera pacífica i per conèixer, valorar i respectar la igualtat d'oportunitats d'homes i dones.

5. El batxillerat i la formació professional han de contribuir a desenvolupar en l'alumnat la capacitat per consolidar la maduresa personal, social i moral, que els permeti actuar de manera responsable i autònoma i per analitzar i valorar críticament les desigualtats de sexe i fomentar la igualtat real i efectiva entre homes i dones.

6. L'ensenyament per a les persones adultes ha d'incloure entre els seus objectius exercir activitats en la resolució pacífica de conflictes i fomentar el respecte a la dignitat de les persones i a la igualtat entre homes i dones.

7. Les universitats han d'incloure i fomentar en tots els àmbits acadèmics la formació, la docència i la recerca en igualtat de gènere i no-discriminació de forma transversal.

Article 5: Escolarització immediata en cas de violència de gènere

Les administracions competents han de preveure l'escolarització immediata dels fills que estiguen afectats per un canvi de residència derivada d'actes de violència de gènere.

Article 6: Foment de la igualtat

Amb la finalitat de garantir l'efectiva igualtat entre homes i dones, les administracions educatives han de vetllar perquè en tots els materials educatius s'eliminen els estereotips sexistes o discriminatoris i perquè fomenten el valor igual d'homes i dones.

Article 7: Formació inicial i permanent del professorat

Les administracions educatives han d'adoptar les mesures necessàries perquè en els plans de formació inicial i permanent del professorat s'incloga una formació específica en matèria d'igualtat, amb la finalitat d'assegurar que adquireixen els coneixements i les tècniques necessàries que els habiliten per a:

a) L'educació en el respecte dels drets i les llibertats fonamentals i de la igualtat entre homes i dones, i en l'exercici de la tolerància i de la llibertat dins els principis democràtics de convivència.

b) L'educació en la prevenció de conflictes i en la seva resolució pacífica, en tots els àmbits de la vida personal, familiar i social.

c) La detecció precoç de la violència en l'àmbit familiar, especialment sobre la dona i els fills i filles.

d) El foment d'actituds encaminades a l'exercici de drets i obligacions iguals per part de dones i homes, tant en l'àmbit públic com privat, i la coresponsabilitat entre aquests en l'àmbit domèstic.

Article 8: Participació en els consells escolars

S'han d'adoptar les mesures necessàries per assegurar que els consells escolars impulsen l'adopció de mesures educatives que fomenten la igualtat real i efectiva entre homes i dones. Amb la mateixa finalitat, al consell escolar de l'Estat s'ha d'assegurar la representació de l'Institut de la Dona i de les organitzacions que defensen els interessos de les dones, amb implantació a tot el territori nacional.

Article 9: Actuació de la inspecció educativa

Els serveis d'inspecció educativa han de vetllar pel compliment i l'aplicació dels principis i els valors recollits en aquest capítol en el sistema educatiu destinats a fomentar la igualtat real entre dones i homes.

Projecció a l'àmbit educatiu

Article 1: Objecte de la Llei

Les dones i els homes són iguals en dignitat humana, i iguals en drets i deures. Aquesta Llei té per objecte fer efectiu el dret d'igualtat de tracte i d'oportunitats entre dones i homes, en particular mitjançant l'eliminació de la discriminació de la dona, siga quina siga la seva circumstància o condició, en qualssevol dels àmbits de la vida i, singularment, en les esferes política, civil, laboral, econòmica, social i cultural para, en el desenvolupament dels articles 9.2 i 14 de la Constitució, aconseguir una societat més democràtica, més justa i més solidària.

CAPÍTOL II. Acció administrativa per a la igualtat

Article 23: L'educació per a la igualtat de dones i homes

El sistema educatiu ha d'incloure entre els seus fins l'educació en el respecte dels drets i les llibertats fonamentals i en la igualtat de drets i oportunitats entre dones i homes. Així mateix, el sistema educatiu ha d'incloure, dins els principis de qualitat, l'eliminació dels obstacles que dificulten la igualtat efectiva entre dones i homes i el foment de la igualtat plena entre les unes i els altres.

Article 24: Integració del principi d'igualtat en la política d'educació

1. Les Administracions educatives garantiran un igual dret a l'educació de dones i homes a través de la integració activa, en els objectius i en les actuacions educatives, del principi d'igualtat de tracte, evitant que, per comportaments sexistes o pels estereotips socials associats, es produeixen desigualtats entre dones i homes.

2. Les Administracions educatives, en l'àmbit de les seves respectives competències, desenvoluparan, amb tal finalitat, les següents actuacions:

- L'atenció especial en els currículums i en totes les etapes educatives al principi d'igualtat entre dones i homes.
- L'eliminació i el rebuig dels comportaments i continguts sexistes i estereotips que suposen discriminació entre dones i homes, amb especial consideració a això en els llibres de text i materials educatius.
- La integració de l'estudi i aplicació del principi d'igualtat en els cursos i programes per a la formació inicial permanent del professorat.
- La promoció de la presència equilibrada de dones i homes en els òrgans de control i de govern dels centres docents.
- La cooperació amb la resta de les Administracions educatives per al desenvolupament de projectes i programes dirigits a fomentar el coneixement i la difusió, entre les persones de la comunitat educativa, dels principis de coeducació i d'igualtat efectiva entre dones i homes.
- L'establiment de mesures educatives destinades al reconeixement i ensenyament del paper de les dones en la Història.

Projecció a l'àmbit educatiu

CAPÍTOL I. Educació per a la Igualtat

Article 5: Ideari educatiu i valors constitucionals

1. La Llei d'Ordenació General del Sistema Educatiu estableix els principis per a avançar cap a un sistema coeducatiu, entés com a model d'ensenyança basat en la formació en igualtat entre sexes, el rebuig de tota forma de discriminació i la garantia d'una orientació acadèmica i professional no esbiaixada pel gènere.

2. Per això, des del sistema coeducatiu d'ensenyança es potenciarà la igualtat real de dones i hòmens, en totes les seues dimensions: curricular, escolar i altres.

Article 6: Dret a l'educació i igualtat d'oportunitats

El govern valencià adoptarà les mesures necessàries per a garantir l'oferta d'ensenyament no reglat, especialment per a les dones de les zones rurals, amb l'objectiu que desenvolupen les seues capacitats pel que fa a la salut, a les microempreses, a l'agricultura i als seus drets legals.

Article 7: L'educació i la conciliació familiar i laboral

El govern valencià adoptarà les mesures necessàries per a garantir l'ampliació de l'horari d'obertura de tots els centres públics que impartesquen educació infantil i educació primària, amb la finalitat d'atendre les necessitats de les famílies que ho necessiten per l'horari laboral de la mare i el pare.

Article 8: Formació per a la igualtat

L'Administració autonòmica competent en matèria educativa establirà i fomentarà els mecanismes de formació, control i seguiment, adaptats als diferents nivells d'ensenyament (infantil, primària, secundària i universitari), per a implantar i garantir la igualtat de sexes en el sistema educatiu valencià mitjançant l'aprovació i seguiment de l'execució de Plans anuals de coeducació en cada nivell educatiu.

Article 9: Promoció en la universitat de la igualtat d'oportunitats

Peraixò, el Govern Valencià finançarà en col·laboració amb les universitats valencianes, activitats anuals per la promoció d'assignatures i projectes docents amb un enfocament de gènere. Promoció en la Universitat de l'igualtat d'oportunitats. Les Universitats deuen promoure l'implantació de assignatures i realització de projectes docents que incorporen la perspectiva de gènere.

Projecció a l'àmbit educatiu

SECCIÓ PRIMERA. Mesures de prevenció en l'àmbit educatiu

Article 22: Coeducació

1. La Generalitat, a través dels departaments competents en matèria d'educació i igualtat, desenrotllarà les mesures necessàries per a eliminar prejuís i pràctiques basades en la desigualtat i en l'atribució d'estereotips sexistes.

2. La Generalitat, a través de la convivència escolar en els centres educatius de la Comunitat Valenciana, impulsarà l'elaboració d'estudis i investigacions que permeten conèixer la realitat d'este fenomen en l'àmbit escolar i proposarà les mesures per a previndre les conductes violentes entre els xiquets i les xiquetes des d'edats primerenques.

3. Així mateix, s'impulsaran mesures tendents a millorar les habilitats educatives de pares i mares a fi que formen els seus fills i filles en el respecte als drets dels altres.

Article 23: Currículums educatius

1. La Generalitat garantirà que en els programes d'ensenyança impartits en els centres educatius de la Comunitat Valenciana no s'inclouen continguts discriminatoris contra les dones per raó del seu sexe, ni que justifiquen, resulten permissius o inciten a la violència sobre la dona.

2. En estos continguts fomentarà la igualtat de sexes; educarà en els valors i destacarà el respecte a la dignitat de la persona i la necessitat d'eradicar la violència sobre la dona.

3. La Generalitat revisarà i adaptarà el contingut dels llibres de text i la resta de material educatiu a les prescripcions d'esta llei i supervisarà, a través de la inspecció de l'administració educativa, que s'ajusten als principis de l'educació en igualtat.

Article 24: Consell Escolar Valencià

1. El Consell Escolar Valencià, com a òrgan consultiu suprem i de participació social en la programació general de l'ensenyança de la Comunitat Valenciana, supervisarà les matèries que conformen els programes d'ensenyança i emetrà dictamen en aquells casos en què se susciten dubtes sobre el seu contingut.

2. Amb esta finalitat, el Consell Escolar Valencià haurà d'incloure entre els seus membres, com a mínim, una persona experta en matèria de violència sobre la dona i igualtat, en representació de la Generalitat.

3. Així mateix, incorporarà al seu informe anual les mesures educatives que suggerix que siguen adoptades per a fomentar la igualtat i eradicar la violència sobre les dones

Article 25: Escolarització

Sense perjuí de les ajudes en l'àmbit educatiu arreplegades en l'article 41 d'esta llei, la Generalitat assegurarà l'escolarització immediata en centres d'educació sustentats amb fons públics dels fills i les filles, acollits i/o tutelats menors d'edat de les dones que estiguen afectades per canvis de domicili, que obeïsquen a motius de seguretat en situacions de violència sobre la dona.

De la mateixa manera, en estos casos, i encara que ja no estiguen cursant estudis obligatoris, es facilitarà el trasllat de matrícula o se'ls assignarà un institut o centre universitari pròxim al nou domicili de residència.

Article 26: Ensenyança universitària

La Generalitat i les universitats de la Comunitat Valenciana, en els seus respectius àmbits de competència, fomentaran els estudis universitaris i superiors en general, en matèria d'igualtat de gènere i de lluita contra la violència contra les dones.

CAPÍTOL IV. Formació i especialització de les i els agents implicats

Article 37: Formació en matèria de violència sobre la dona

1. La Generalitat impulsarà la formació contínua i especialitzada en violència sobre la dona del personal al servici de l'administració, en especial dels qui treballen o col·laboren en l'atenció i eradicació d'este fenomen i posarà especial importància a les professions de l'àmbit judicial, educatiu, sociosanitari i policial.

3. La conselleria competent en matèria d'educació, a través del conjunt de mesures del Pla de Prevenció de la Violència i Promoció de la Convivència (Pla PREVI) i del Pla de Formació Permanent del Professorat de la Comunitat Valenciana, inclourà les accions formatives específiques sobre violència sobre la dona, a fi de millorar la prevenció i impulsar la detecció precoç d'estos casos de violència. En les accions formatives específiques també participarà el professorat de treball social, psicologia i pedagogia que estiga exercint les seues funcions en els centres educatius.

CAPÍTOL V. Detecció i atenció a les víctimes de la violència sobre la dona

Article 40: Situacions de violència sobre la dona en les aules

1. El personal docent que detecte en els centres escolars qualsevol actuació discriminatòria o conducta vexatòria per raó del sexe, o tinguen coneixement d'este tipus de situacions en l'entorn familiar o relacional de l'alumnat, haurà de posar-ho immediatament en coneixement de la direcció o responsable del centre qui, també sense dilació, haurà de comunicar-ho al departament competent en matèria d'educació, sense perjuí que, en aquells casos que presenten indicis de delictes o falta, donen així mateix compte immediat a l'òrgan competent, d'acord amb els protocols d'actuació que a l'efecte s'establisquen.

2. El departament competent en matèria d'educació, a través d'estos protocols, adoptarà totes aquelles mesures que siguen pertinents per a la protecció i assistència dels i les menors, entre estes, formular la denúncia davant dels òrgans judicials o la fiscalia quan siga procedent.

3. La inspecció educativa dependent del departament de la Generalitat amb competències en educació, sense perjuí de les competències d'altres administracions o autoritats, supervisara en este àmbit el compliment de la llei.